

Beköszöntő

Ami SZÉP, az szép

2007. május 23–24-én rendezte meg az IME – Az egészségügyi vezetők szaklapja II. Országos Képző Diagnosztikai Konferenciáját. A konferencia előadásait a népegészségügy prioritása, a prevenció témája köré szerveztük.

A prevenció kulcsszerepet játszik egy jól, azaz költséghatékonyan működő egészségügyi rendszerben. Hosszú távú hatásai: spontán ágyszám-csökkenés, a munkaképesség megőrzése, jobb életminőség, kevesebb táppénzes nap, alacsonyabb kezelési költségek. A korán felismert esetek által generált többlet ellátási igény tehát csupán rövid távú hatás, voltaképpen befektetés, amely hosszabb távon jelentős megtérülést hozhat.

Az IME – felismerve a prevenció gazdasági és társadalmi jelentőségét –, a szűrésben aktív szerepet vállaló képző diagnosztikai szakemberekkel együtt már évek óta komoly erőfeszítéseket tesz azért, hogy feltárja a terület hiányosságait és eredményeit, ezzel pedig közvetve elősegítse a jobb primer és szekunder prevenciót. Az IME-ben megjelenő írásokból sugallt megállapítás: a szűrési tevékenység rendszerének tudományos alapon kell működnie, ha azt akarjuk, hogy hosszú távon az egészségi mutatókban javulást, a finanszírozói oldalon pedig kézzelfogható költségcsökkentést érhessünk el. Sajnos ma még nem tudunk túllépni az egyes gazdasági lobbik vagy szakmai csoportok által javasolt egyszakmás szűréseken. Magyarországon ma többféle szerv, szervrendszer megbetegedéseire történik szűrés (emlő-, méhnyakrák és a tervezett kardiovaszkuláris vagy prosztatarak-szűrés, és a járványügyi szempontból elrendelhető tüdőszűrés), ezek azonban egy-egy ritka kivételtől eltekintve egymástól elkülönült módon működnek, csupán egy-egy betegségcsoportra szűrik a lakosságot. Az ilyen egyszakmás szűrések eredménye egy-egy kiemelt betegség szempontjából kedvező ugyan, azonban az adott területen, adott életkorban és nemben gyakori egyéb megbetegedések szempontjából sajnos nem érünk el elégséges eredményt. A többfajta független szűrőrendszer párhuzamos fenntartása pedig többlet erőforrásokat igényel. Ezért kézenfekvőnek látszik, hogy a prevenció tevékenységet nagyobb, erre a célra kialakított központokra bizzuk, ahol rendelkezésre áll a megfelelő infrastruktúra és technika, mint pl. a sokszakmás szűrést lehetővé tevő mobil kamion, épület, egyéb infrastruktúra, megfelelő személyzet és a szakmai adatok. Melyek ezek az adatok? Az előzetes lakossági felmérések adatai, a megbetegedési, halálozási mutatók adott területre vonatkozóan feldolgozva, a területre jellemző eredmények korosztályra, nemre történő lebontása, az átszűrtségre vonatkozó adatok. Ez tehát egy olyan információs adatbázis, amelynek alapján ott fogunk szűrni, ahol szükséges, azt keressük, amit kell, a megfelelő diagnosztikai módszerrel, széleskörű előzetes lakossági tájékoztatással előkészítve a tevékenységet.

Öröndetes tény, hogy az IME-ben elkezdett szakmai tevékenységünket követően az Új Magyarország program részeként elindult a Szűréssel az Életért Program (SZÉP). Kevésbé öröndetes azonban, hogy nem találhatók meg a hatékony, szisztematikus szűrés fentebb felsorolt kritériumai. A program ennek ellenére elmozdulást jelenthet a primer prevenció, az általános tájékoztatás, az emberek tájékozottsága terén, ugyanakkor kevesebb siker várható a szekunder prevenció oldalán, és még azt sem lehet látni, mindezt milyen áron éri majd el. A SZÉP csúnya oldala, hogy a szűrési helyszínek kijelölése sokkal inkább tükrözi a marketing, semmint az orvos-szakmai szempontokat. A legrosszabb helyzetben ugyanis nem a nagyvárosok lakói, hanem az elmaradott térségek sokszor szinte nyomorban élő lakossága van. Igazi előrelépést ennek a lakosságnak a szisztematikus, az adott térségre jellemző megbetegedésekre történő komplex szűrési jelentenének. A képző konferencia prevencióval foglalkozó blokkja jól demonstrálta, hogy a megfelelő adatbázisok alapján megtervezett komplex szűrések lényegesen olcsóbbak és hatásosabbak, mint az egymás mellett párhuzamosan (néha egymás útját keresztezve, egymással interferálva) működő, összehangolatlanul végzett, egyedi szűrések. (A komplexitásba a fentebb leírt szűrésekhez még a melanoma (festékes anyajegyrák), szájüregi daganatok és a szemészeti szűrés is hozzáértendő.) Elengedhetetlen, hogy tovább elemezzük a rendelkezésre álló adatokat; a finanszírozói támogatás így jut majd a legjobb helyekre, a legjobb eredményeket produkáló központokba.

Képző konferenciánkkal idén is célunk volt, hogy a képző technikában érdekelt összes felet (gyártó, tudós, informatikus, orvos) összehozzuk, innovatív és tudományos jellegű közös együttműködési felületeket találjunk, mindenki számára érthető nyelvet és valamilyen szakmai konszenzust alakítsunk ki. Úgy érzem, a konferenciával a céljainkat elértük. Áttekinthettük a legújabb képző technikákat, az innováció stádiumában lévő ígéretes jövőbeli hazai fejlesztéseket, és fontos orvos-szakmai kérdéseket is megválaszoltunk.

Az IME Képző különszámának kiadásával szeretnénk a Tisztelt Olvasóhoz eljuttatni mindazon értékeket, melyek a konferencián elhangzottak, remélve, hogy 2008-ban már Önt is konferenciánk résztvevői között üdvözölhetjük.

*Dr. Battyány István,
a Képző rovat vezetője*